

USTAWA

z dnia 2009 r.

o dostosowaniu organizacji wyborów do potrzeb osób niepełnosprawnych

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1

1. Ustawa określa sposób dostosowania organizacji wyborów do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym sposoby oddawania głosu przez te osoby.
2. Przepisy ustawy stosuje się odpowiednio do wyborów:
 - 1) do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej,
 - 2) Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,
 - 3) do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw,
 - 4) wójtów, burmistrzów i prezydentów miast,
 - 5) do Parlamentu Europejskiego.

Art. 2

Wyborcą niepełnosprawnym w rozumieniu ustawy – zwanym dalej „wyborcą” – jest osoba, posiadająca prawa wyborcze, która przez właściwy organ orzekający została zaliczona do osób o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, z uwzględnieniem art. 62 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92, z późn. zm.).

Art. 3

1. Wyborca może na co najmniej 21 dni przed dniem wyborów złożyć na ręce wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub upoważnionego przez niego pracownika urzędu gminy, oświadczenie o spełnieniu warunku określonego w art. 2 ustawy.
2. Pod oświadczeniem wyborca składa podpis, obok czytelnie wpisanego swojego nazwiska i imienia, adresu zamieszkania i numeru ewidencyjnego PESEL.
3. Oświadczenie wskazane w ust. 1 może być złożone na piśmie lub ustnie do protokołu.

4. Oświadczenie składane jest pod rygorem odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania.
5. Na wniosek wyborcy złożony w terminie wskazanym w ust. 1 oświadczenie może być od niego odebrane w miejscu jego zamieszkania.
6. Odebranie oświadczenia w miejscu zamieszkania wyborcy jest dopuszczalne jedynie w przypadku, gdy wyborca:
 - 1) jest osobą zaliczoną do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności,
 - 2) jest osobą, o której mowa w art. 5 pkt 1 i 1a, art. 62 ust. 2 pkt 1 i ust. 3 pkt 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
 - 3) przedstawi zaświadczenie lekarskie potwierdzające, iż stawiennictwo osobiste jest niemożliwe lub stanowi zagrożenie dla zdrowia wyborcy.
7. Okres ważności zaświadczenia, o którym mowa w ust. 6 pkt 3 określa lekarz, z zastrzeżeniem że nie może on być dłuższy niż 6 miesięcy.

Art. 4

1. Po złożeniu oświadczenia, o którym mowa w art. 3 ust. 1, wyborcy wydawane jest niezwłocznie zaświadczenie o nadanym numerze identyfikacyjnym.
2. Zaświadczenie o nadanym numerze identyfikacyjnym stanowi jednocześnie potwierdzenie, że wyborca jest uprawniony do korzystania ze szczególnych rozwiązań ułatwiających udział w wyborach, przewidzianych w niniejszej ustawie.
3. Informacje o wydaniu wyborcy zaświadczenia, o którym mowa w ust. 1. umieszcza się w spisie wyborców.

Art. 5

Minister właściwy do spraw administracji publicznej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb postępowania w sprawie złożenia oświadczenia, wzór oświadczenia, sposób jego przechowywania oraz wzór zaświadczenia o nadanym numerze identyfikacyjnym, biorąc pod uwagę potrzeby osób o różnych rodzajach niepełnosprawności.

Rozdział 2

Informacja wyborcza

Art. 6

1. Osoba niepełnosprawna spełniająca kryteria wskazane w art. 2 ustawy ma prawo do korzystania z nieodpłatnych form uzyskiwania informacji o:
 - 1) właściwym dla danego wyborcy okręgu wyborczym i obwodzie do głosowania,
 - 2) siedzibach obwodowych komisji wyborczych, znajdujących się najbliżej miejsca zamieszkania wyborcy, w których możliwe jest oddanie głosu przez wyborcę niewidomego lub niedowidzącego przy użyciu nakładek do kart do głosowania w języku Braille'a, siedzibach komisji, które są dostępne dla osób o obniżonej sprawności ruchowej i siedzibach komisji, w których pełni dyżur asystent wyborczy przy obwodowej komisji wyborczej oraz o warunkach dopisania wyborcy do spisu wyborców w takim obwodzie;
 - 3) kalendarzu czynności wyborczych;
 - 4) zarejestrowanych kandydatach i listach wyborczych;
 - 5) możliwych formach głosowania;
 - 6) innych istotnych dla wyborcy danych, wynikających z obowiązujących ordynacji wyborczych.
2. Informacje określone w ust. 1 przekazywane są osobom niepełnosprawnym za pośrednictwem bezpłatnej infolinii oraz materiałów drukowanych, przesyłanych na wniosek wyborcy.
3. Minister właściwy do spraw administracji publicznej jest zobowiązany do zorganizowania infolinii, o której mowa w ust. 2.
4. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) jest zobowiązany do przesyłania wyborcy drukowanych materiałów informacyjnych, o których mowa w ust. 2.

Art. 7

1. Wyborca uzyska informacje wskazane w art. 6 ustawy po przedstawieniu swoich danych osobowych i podaniu numeru identyfikacyjnego, o którym mowa w art. 4 ust. 1.
2. Minister właściwy do spraw administracji publicznej, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej, określi w drodze rozporządzenia szczegółowy tryb przekazywania informacji wyborczych za pośrednictwem infolinii i innych podmiotów zobowiązanych do przesłania w formie drukowanej materiałów, zawierających istotne dla wyborcy dane, uwzględniając różne rodzaje

niepełnosprawności osób korzystających z tych informacji oraz mając na uwadze konieczność zapewnienia osobie uprawnionej możliwości szybkiego uzyskania informacji a w razie potrzeby także dodatkowych wyjaśnień.

Art. 8

1. Obwieszczenia wyborcze umieszczane w lokalu wyborczym jak i poza nim oraz wyniki głosowania w obwodach i okręgach wyborczych powinny być zamieszczane w miejscach łatwo dostępnych dla osób niepełnosprawnych o ograniczonej sprawności ruchowej.
2. Na prośbę osoby niewidomej lub niedowidzącej jeden z wyznaczonych członków obwodowej komisji wyborczej jest zobowiązany przekazać ustnie treść obwieszczeń wyborczych.

Rozdział 3

Lokale i komisje wyborcze

Art. 9

1. Wójt burmistrz (prezydent miasta) zobowiązany jest zapewnić, aby co najmniej 1/3 lokali wyborczych na terenie każdej gminy była dostępna dla osób niepełnosprawnych o ograniczonej sprawności ruchowej, a w przypadku gdy teren gminy obejmuje więcej niż jeden okręg wyborczy, wskaźnik ten stosuje się odrębnie do lokali w każdym z okręgów wyborczych.
2. Projekt listy lokali wyborczych jest przekazywany do zaopiniowania organizacjom zrzeszającym lub reprezentującym osoby niepełnosprawne mieszkające na terenie gminy (miasta).

Art. 10

Dla celów głosowania korespondencyjnego wyznacza się co najmniej jedną obwodową komisję wyborczą w każdym okręgu wyborczym i równocześnie nie mniej niż jedną na terenie każdej gminy.

Art. 11

Minister właściwy do spraw administracji publicznej, po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej oraz Państwowej Komisji Wyborczej, określi, w drodze rozporządzenia, warunki techniczne, jakim powinien odpowiadać lokal obwodowej komisji wyborczej dostępny dla osób niepełnosprawnych o ograniczonej sprawności ruchowej, mając na uwadze w szczególności konieczność zapewnienia dostępu do lokalu osobom poruszającym się na wózkach inwalidzkich.

Rozdział 4

Głosowanie korespondencyjne

Art. 12

1. Wyborca, któremu nadano numer identyfikacyjny, o którym mowa w art. 4 ust. 1, uzyskuje możliwość głosowania korespondencyjnego.
2. Oświadczenie o woli głosowania korespondencyjnego musi być złożone przez wyborcę obwodowej komisji wyborczej za pośrednictwem wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub upoważnionego przez niego pracownika urzędu gminy, najpóźniej 21 dni przed dniem głosowania.
3. Wyborcę, który złożył oświadczenie o którym mowa w ust. 2 umieszcza się w spisie wyborców w obwodzie właściwym dla obwodowej komisji wyborczej, wyznaczonej dla celów głosowania korespondencyjnego.
4. Przyjęcie oświadczenia, o którym mowa w ust. 2 odnotowuje się niezwłocznie na zaświadczeniu o nadanym numerze identyfikacyjnym.
5. Wzór oświadczenia, w którym wyborca wyraża wolę głosowania korespondencyjnego, oraz tryb jego odbierania i przekazania obwodowej komisji wyborczej określi w drodze rozporządzenia minister właściwy do spraw administracji publicznej, biorąc pod uwagę potrzeby osób o różnych rodzajach niepełnosprawności.
6. Do oświadczenia o którym mowa w ust. 2 stosuje się odpowiednio przepisy art. 3.

Art. 13

1. Wyborca, który wyrazi wolę głosowania korespondencyjnego w terminie określonym w art. 12 ust. 2 otrzyma pocztą z obwodowej komisji wyborczej

przesyłkę z materiałami wyborczymi, o których mowa w art. 14 ust. 1, nie później niż 10 dni przed dniem wyborów.

2. Przesyłkę poleconą dostarcza się bezpośrednio do rąk własnych wyborcy, po okazaniu dokumentu potwierdzającego tożsamość i pisemnym potwierdzeniu odbioru.
3. Wyborca wraz z materiałami wyborczymi otrzymuje zaświadczenie o uprawnieniu do głosowania korespondencyjnego.
4. Jeżeli tego samego dnia odbywają się więcej niż jedne wybory, wyborca podejmując decyzję o głosowaniu korespondencyjnym, jest uprawniony do oddania głosu jedynie w tej formie.

Art. 14

1. W skład materiałów wyborczych, o których mowa w art. 13 ust. 1., wchodzi dwie koperty (koperta A i koperta B) i karta (karty) do głosowania.
2. Na kopercie B umieszcza się adres obwodowej komisji wyborczej oraz informację o zwolnieniu nadawcy z opłaty za przesyłkę.
3. Wyborca wypełnia kartę (karty) do głosowania i umieszcza ją (je) w kopercie A. Następnie wyborca umieszcza kopertę A oraz zaświadczenie o uprawnieniu do głosowania korespondencyjnego, jakie otrzymał w trybie art. 14 ust. 2, w kopercie B. Kopertę B wyborca wysyła pocztą, najpóźniej w terminie 5 dni przed dniem głosowania.
4. Jeżeli właściwa obwodowa komisja wyborcza nie otrzyma kart do głosowania przed zakończeniem głosowania, głosowanie korespondencyjne uważa się za niebyłe. Fakt ten odnotowuje się w protokole wyników głosowania w obwodzie wyborczym.

Art. 15

1. W obecności co najmniej dwóch członków obwodowej komisji wyborczej (w tym przewodniczącego lub jego zastępcy) następuje otwarcie koperty B (zewnątrznej).
2. Przewodniczący lub jego zastępca po odnotowaniu w spisie wyborców danych wyborcy – wrzuca zaklejoną wewnętrzną kopertę A do urny.
3. Jeżeli w kopercie B brak jest zaświadczenia o którym mowa w art. 13 ust. 3 ustawy, komisja uznaje głos za nieoddany i nie wrzuca koperty A do urny. Fakt ten odnotowuje się w protokole wyników głosowania w obwodzie wyborczym.

Art. 16

Po wrzuceniu koperty A z kartą wyborczą (kartami) do urny i zakończeniu głosowania obwodowa komisja wyborcza ustala wyniki głosowania zgodnie z regułami określonymi w odrębnych ustawach.

Art. 17

Szczegółowe zasady sporządzania i dostarczania materiałów wyborczych oraz zasady i tryb postępowania podczas głosowania korespondencyjnego określi minister właściwy do spraw administracji publicznej w drodze rozporządzenia, mając na celu zapewnienie sprawnego przebiegu wyborów oraz uwzględniając potrzeby wyborców o różnych rodzajach niepełnosprawności.

Rozdział 5

Asystent wyborczy

Art.18

1. Wyborca może ustanowić swojego asystenta wyborczego.
2. Ustanowienie asystenta wyborczego następuje w drodze pisemnego lub ustnego oświadczenia woli wyborcy, złożonego członkowi obwodowej komisji wyborczej.
3. Asystentem wyborczym może być każda osoba wskazana przez wyborcę. W szczególności funkcję asystenta wyborczego może pełnić członek rodziny wyborcy, w tym także osoba nie posiadająca pełnej zdolności do czynności prawnych.
4. Członkowie komisji wyborczej oraz mężowie zaufania nie mogą pełnić funkcji asystenta wyborczego.

Art.19.

1. Asystent wyborczy udziela wyborcy niezbędnej pomocy w głosowaniu w zakresie wskazanym przez wyborcę.
2. W szczególności asystent wyborczy może:
 - 1) pobrać w imieniu wyborcy kartę do głosowania,
 - 2) zaznaczyć według wskazania wyborcy kandydata na karcie do głosowania,
 - 3) wrzucić kartę do głosowania do urny.

Art. 20

1. Wyborca, który nie ustanowił swojego asystenta wyborczego, może skorzystać z pomocy asystenta wyborczego przy obwodowej komisji wyborczej, wskazanego przez organizacje, o których mowa w ust. 3, zrzeszające lub reprezentujące osoby niepełnosprawne w danym okręgu wyborczym.
2. Wskazanie osób mających pełnić funkcję asystenta wyborczego przy obwodowych komisjach wyborczych winno nastąpić nie później niż na 21 dni przed dniem wyborów.
3. Do wskazania osób, mogących pełnić funkcję asystenta wyborczego, są uprawnione organizacje pozarządowe w rozumieniu art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. Nr 96 poz. 873 z późn. zm.), których zakres działalności określony w statucie obejmuje działalność na rzecz osób niepełnosprawnych.
4. Asystenta wyborczego przy obwodowej komisji wyborczej powołuje organ, który powołał tę komisję.
5. Asystent wyborczy przy obwodowej komisji wyborczej pełni dyżur w lokalu komisji przez cały czas pracy komisji.
6. Asystent, o którym mowa w ust. 4, nie ma prawa przedstawiać wyborcy sugestii dotyczących głosowania na konkretnego kandydata lub na konkretną listę kandydatów.

Rozdział 6

Nakładki na karty wyborcze w alfabecie Braille'a

Art. 21

Wyborca niewidomy lub niedowidzący może głosować samodzielnie przy użyciu nakładek do kart do głosowania z opisem w alfabecie Braille'a.

Art. 22

1. Głosowanie przy użyciu nakładek do kart do głosowania z opisem w alfabecie Braille'a odbywa się w obwodowej komisji wyborczej, wskazanej przez: okręgową komisję wyborczą w przypadku wyborów, o których mowa w art. 1 pkt 1, 2 i 5 lub

komisarza wyborczego w przypadku wyborów, o których mowa w art. 1 pkt 3 i 4, nie później niż na 21 dni przed dniem wyborów .

2. W każdym okręgu wyborczym wskazuje się jedną obwodową komisję wyborczą, nie mniej jednak niż jedną na terenie każdej gminy.
3. Informacja o siedzibie obwodowej komisji wyborczej, w której możliwe będzie głosowanie przy użyciu nakładek do kart do głosowania w alfabecie Braille'a jest przesyłana wyborcy wraz z informacją, o której mowa w art. 6 ustawy.

Art. 23

Minister właściwy do spraw administracji publicznej po porozumieniu z Państwową Komisją Wyborczą określi w drodze rozporządzenia wzór nakładek do kart do głosowania w alfabecie Braille'a, uwzględniając różny stopień znajomości alfabetu Braille'a przez wyborców niewidomych lub niedowidzących i kierując się możliwością ich praktycznego zastosowania przez wyborców niewidomych lub niedowidzących.

Rozdział 7

Spisy wyborców

Art. 24

1. Wyborca niepełnosprawny może oddać głos w obwodzie właściwym dla swojego miejsca zamieszkania, po przekazaniu obwodowej komisji wyborczej zaświadczenia o nadanym numerze identyfikacyjnym, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Wyborca uprawniony do głosowania korespondencyjnego może oddać swój głos osobiście wyłącznie w lokalu wyborczym obwodowej komisji wyborczej, która została wskazana na kopercie B, przesłanej wyborcy wraz z materiałami wyborczymi, po przekazaniu obwodowej komisji wyborczej zaświadczenia o uprawnieniu do głosowania korespondencyjnego. Wyborca oddaje głos, posługując się kartami do głosowania przesłanymi mu listownie przez obwodową komisję wyborczą.

Art. 25

1. Wyborca niepełnosprawny jest dopisywany na swoje żądanie, w dniu wyborów, do spisu wyborców w wybranym przez siebie obwodzie, który jest częścią okręgu wyborczego właściwego dla miejsca zamieszkania wyborcy a ponadto:

- 1) lokal wyborczy jest dostępny dla osób o ograniczonej sprawności ruchowej,
 - 2) w lokalu wyborczym jest możliwe głosowanie przy użyciu nakładek do kart do głosowania w alfabecie Braille'a,
 - 3) w lokalu wyborczym pełni dyżur asystent wyborczy przy obwodowej komisji wyborczej.
2. Warunkiem dopisania wyborcy do spisu wyborców jest przekazanie obwodowej komisji wyborczej zaświadczenia o nadanym numerze identyfikacyjnym.
 3. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do wyborcy niepełnosprawnego, uprawnionego do głosowania korespondencyjnego.

Rozdział 8

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 26

W ustawie z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. 2000, Nr 47, poz. 544 z późn. zm.) skreśla się art. 54.

Art. 27

W ustawie z dnia 16 lipca 1998 r. Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (t.j. Dz. U. 2003, Nr 159, poz. 1547 z późn. zm.) skreśla się art. 46.

Art. 28

W ustawie z dnia 15 września 2000r. o referendum lokalnym (Dz. U. Nr 88, poz. 985 z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 1 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W zakresie nieuregulowanym w ustawie do referendum lokalnego stosuje się odpowiednio przepisy ustawy Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (t.j. Dz. U. 2003, Nr 159, poz. 1547 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia o dostosowaniu organizacji wyborów do potrzeb osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr, poz.)”;

- 2) w art. 9 ust. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) wzór karty do głosowania oraz wzór nakładki do głosowania z opisem w alfabecie Braille'a”.

Art. 29

W ustawie z dnia 12 kwietnia 2001 r. Ordynacja wyborcza do Sejmu i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. 2007, Nr 190, poz. 1360 z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) skreśla się art. art. 18,
- 2) skreśla się art. 53,
- 3) skreśla się art. 69.

Art. 30

W ustawie z dnia 14 marca 2003r. o referendum ogólnokrajowym (Dz. U. Nr 57, poz. 507 z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 5 ust. 5 otrzymuje brzmienie:
„5. Do trybu przeprowadza głosowania stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. Ordynacja wyborcza do Sejmu i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. 2007, Nr 190, poz. 1360 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia o dostosowaniu organizacji wyborów do potrzeb osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr, poz.)”;
- 2) art. 20 ust. 6 otrzymuje brzmienie:
„6. Wzór karty do głosowania, zasady drukowania kart i tryb przekazywania ich komisjom obwodowym oraz wzór nakładek do głosowania z opisem w alfabecie Braille’a ustala, w drodze uchwały, Państwowa Komisja Wyborcza.”.

Art. 31

W ustawie z dnia 23 stycznia 2004 r. Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego (Dz. U. Nr 25, poz. 219 z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) skreśla się art. art. 30 ust. 2,
- 2) skreśla się art. 31,
- 3) skreśla się art. 34.

Art. 32

1. W okresie do dnia 31 grudnia 2012r. na terenie każdej gminy tworzy się co najmniej jeden lokal wyborczy dostępny dla osób o ograniczonej sprawności ruchowej, a w przypadku gdy teren gminy obejmuje więcej niż jeden okręg wyborczy, lokal taki tworzy się w każdym okręgu wyborczym.
2. W okresie od dnia 1 stycznia 2013 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. co najmniej 20% lokali wyborczych na terenie każdej gminy powinno być dostępnych dla osób o ograniczonej sprawności ruchowej, a w przypadku gdy teren gminy obejmuje więcej niż jeden okręg wyborczy, wskaźnik ten stosuje się do lokali w każdym z okręgów wyborczych.

Art. 33

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.